

VI. ERANSKINA

EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIA MATXISTA MOTAK¹

- **Indarkeria fisikoa.** Emakumearen biziaren edo osotasun fisikoaren aurka egiten duen indarkeria da, edo xede hori duena. Ez-istripuzko ekintza da, min fisikoa eragiten duena edo eragin dezakeena. Horietako batzuk dira bultzakadak eta kolpeak ematea, gauzak jaurtitzea eta antzekoak, baldin eta emakume bati heriotza, lesio larriak, tratamendu medikoa edo kirurgikoa behar duten lesioak edo ospitaleratzetik gabeko lesioak eragiteko modukoak baldin badira. Erasoen ondoriozko gaixotasunak eta lesioak zaintzeko laguntzarik ez ematea ere tratatu txartzat hartzen da.
- **Indarkeria psikologikoa.** Min edo sufrimendu psikologikoa edo emozionala sortzen edo sorrarazi nahi duen indarkeria da, bai eta emakumearen duintasuna ukatzea, hari segurtasun eza eragitea, emakumeak bere buruari errespetua ez izatea, mendekotasun emozionala sortzea, autoestimua galaraztea, gizartetik bakartzea eta askatasunaz gabetzeko bestelako moduak baliatzea ere, mehatxuak, laidoak eta umiliatze-saioak eginez, baldintzarik gabeko mendekotasuna edo etengabeko zaintza ezarraraziz. Hitzeko jokabide hertsagarriak dira (esaterako, irainak) edo hitzik gabeko jokabide hertsagarriak, bikotekidea ukitzera iristen ez badira ere (esaterako, atak kolpatzea edo objektuak suntsitzea). Tratu txar psikologikoak nahitako jokabideak dira, min psikologikoa, norbere buruarenganako konfiantzaren galera edo sufrimendua ekartzen dutenak: irainak, laidoak, oihuak, isiluneak, mehatxuak, salaketak, bestearen ideien kritikak... Jokabide horiek jendearen aurrean nahiz eremu pribatuan egin daitezke, eta oso zaila da horiek hautematea baldin eta erasotzaileak portaera hori arlo pribatuan baino ez badu.
- **Sexu-indarkeria.** Emakumeen gorputza beren borondatearen aurka erabiltzea dakarren indarkeria da. Eraso fisikoa eta laido psikologikoa ere bada, pertsonaren sexu-askatasunaren aurkakoa. Sexu-indarkeriazko jokabideak dira sexu-erasoak, sexu-abusuak, sexu-jazarpenak, exhibizionismoa, sexu-probokazioa, adingabeak galbidean jartzea eta adingabeen pornografia. Sexu-indarkeriazko jokabidetzat hartzen dira, baita ere, behartutako prostituzioa, pertsonak sexu-xedeetarako salerostea, genitalen mutilazioa, eta birjintasuna, haurdun ez izatea eta/edo fideltasuna 'egiaztzeko' egiten diren azterketa behartuak. Sarritan, indarkeria mota hori ez da indarkeria moduan ikusten bikotekideen artean, emakume askok ez baitu uste sexualitate behartua bortxaketa denik. Horregatik, nahiz eta indarkeria mota hori emakumeen aurka munduan gehien erabiltzen denetarikoa izan, gutxien salatzen denetarikoa da. Gizonezkoek eragindako sexu-indarkeria patriarkatuak emandako abantaila-baldintzetan bermatzen da, eta, emakumeen gorputza erabiliz, emakumeak mendean hartzea du helburu. Sexu-indarkeria horren baitan honako mota hauek daude:
 - *Sexu-erasoa.* Onespenik gabeko sexu-harremana da, indarkeria erabiliz edo emakumea beldurraraziz egiten dena. Kasurik argiena bortxaketa da, bortxaketaren forma guztiak. Emakumeak bortxatzen direnean, biktimizazio bikoitza gertatzen da askotan, emakumea jasandako erasoaren erantzule egiten baitute.
 - *Sexu-abusua.* Sexu-izaerako jokabideak egitean datza, baina indarkeria erabili gabe edo emakumea beldurrarazi gabe. Zigor-kodeak bereizi egiten ditu onespenik gabeko gehiegikeriak eta engainuz edo nagusitasun-egoera bat baliatuz egindako gehiegikeriak.
 - *Sexu-jazarpena.* Lan-harremaneko, irakaskuntza-harremaneko edo zerbitzuak emateko esparru batean, norberarentzat edo beste batentzat usu eta modu jarraitu batean sexu-mesedeak egiteko eskatzea da; horren ondorioz, biktima larderia larriko egoera iraingarri edo umiliagarrian aurkitzen da. Horren eraginez, aldatu egin daiteke biktimak lan-

¹ Emakumeen aurkako indarkeriari buruzko datuak EAE, 2019. Emakunde.

esparruan duen jokabidea: jazarlearekin bakarrik ez suertatzeko ahaleginak egin ditzake, janzkera jakin bat eraman, etab. Horrezaz gain, lan-esparruan gerta daiteke biktima lanetik kaleratzea, mailaz ez igotzea edo mehatxatua izatea ekintza horien bidez.

- **Ekonomikoa.** Emakume baten eta, halakorik bada, emakumearen seme-alaben edo ekonomikoki bere mende dauden ongizate fisikoa edo psikologikoa borondatez eta arrazoirik gabe urratzeko ekintzek osatzen dute indarkeria ekonomikoa. Horren barnean sartzen da, halaber, norberaren baliabide ekonomikoak, familiakoak edo bikotekideenak edukitzeko aukerak mugatzea. Tratu txar ekonomikoak lotura handiagoa du baliabide ekonomikoak erabiltzeko lehentasunekin, baliabiderik ez izatearekin baino. Lan ordaindua duten emakumeei zein lan ordaindurik gabeko emakumeei ezartzen zaie kontrol hori.
- **Indarkeria soziala.** Emakumea bakartzea eragiten du indarkeria sozialak; hau da, bere senideengandik eta lagunengandik urrunarazten du emakumea, jendaurrean mespretxatzen edo baztertzen du eta abar. Jokabide horiek guztiek min psikologikoa eragiten dute.
- **Indarkeria sinbolikoa.** Indarkeria sinbolikoa edo zeharkakoa gertatzen da sinesmen eta rol sozial jakin batzuk barneratzen direnean: gizonen gailentasuna erreproduzitzen duten edo aurreko atalean azaldu diren indarkeria motak justifikatzen edo hutsaltzen dituzten sinesmen eta rola izaten dira, biktimak berak ere barnera ditzakeenak. Mezuak, balioak, irudiak eta zeinuak dira, pertsonen arteko harreman sozialetan mendekotasuna, desoreka eta diskriminazioa erreproduzitzen eta transmititzen dutenak eta emakumeek gizartean duten mendetasun-egoera naturalizatzen dutenak.
- **Ziber-indarkeria.** Teknologiaz baliatuta egiten den emakumeenganako delituzko ekintza oro. Zentzu horretan, halako delituek egoera ugari hartzen dituzte barnean, eta horien artean nabarmentzekoak dira irudiak edo bideoak argitaratzea eta/edo hedatzea, ondokoen bitartez: sexting-a, sextortsioa, grooming-a, zibererasoa, haur-pornografia, onlineko sexu-esplotazioa, eta emakumeak sexu-salerosketarako sareen menpe jartzea. Horietako batzuk dira:
 - *Sexting-a.* Eduki sexualak argazki- edo bideo-formatuan bidaltzen dira, orokorrean bidaltzaileak berak ekoiztuta, eta telefono mugikorren bitartez bidaltzen zaizkie pertsona bati edo gehiagori. Ekintza horiek harreman afektibo edo sexualen bat duten edo izan duten pertsonen artean gertatu ohi dira, lagunartearekin zuzenean edo zeharka lotutako arrazoiengatik. Sexting bidez bidalitako eduki horiek baimenik gabe argitaratu eta/edo hedatzea delitu bat da, Kode Penal berriaren 197. artikuluan jasotakoa, zehazki izen horrekin ez bada ere.
 - *Sextortsioa.* Xantaia bidez egiten den sexu-esplotazio modu bat da. Norbaitek sexting bidez edo web-kamera bidez lortutako eduki sexualak erabiltzen ditu biktimarengandik zerbait lortzeko (orokorrean sexualitatearekin zerikusia duena), eduki hori argitaratzearekin mehatxu eginez.
 - *Porno-mehatxua* edo *revenge porn.* Interneten eduki sexuala argitaratzea biktimaren (gehienetan emakumeak) informazio pertsonalarekin batera. Bikote baten harremana hautsi ondoren gertatu ohi da mehatxu gisa, eta gehienetan gizonaren aldetik, emakumeak berarekin jarraitzen ez duelako. Hala ere, pertsona ezezagun baten aldetik ere gerta daiteke, zeinari ilegalki iritsi zaion eduki sexuala.
 - *Grooming-a* edo *child-grooming-a.* Heldu batek (gehienetan gizonak) nahita burututako ekintza bat da, Internet bidez adingabeekin adiskidetasun-loturak ezarri nahian. Limurtzeko estrategia bat da, harreman horien bila dabilenaren identitatea ezkutatu nahian, eta horretarako gazte bat edo neska bat balitz bezala jokatzeko du. Bere xedea da sexu-gogobetetasuna lortzea adingabeen irudi edo bideo erotiko/pornografikoen bitartez, baita sexu-topaketa baten aurretiazko prestaketa gisa ere.